

4. I. S. Galik and B. D Semak, Problems of formation and evaluation of ecological safety of textiles, Lviv, 488 (2014)

5. The market for antimicrobial additives/ biocides in plastics and textiles worldwide 2011- 2025: Development, Strategies, Markets, Companies, Trends, Nanotechnology, Home page <http://www.hkc22.com/antimicrobials.html> (accessed October 31, 2012).

6. Diana Santos Morais, Rui Miranda Guedes and Maria Ascensão Lopes. Antimicrobial Approaches for Textiles: From Research to Market. Materials, 9, 498 (2016) doi:10.3390/ma9060498

7. Swedish Chemicals Agency. Chemicals in textiles – Risks to human health and the environment Report from a government assignment. Report 6/14. <https://www.kemi.se/files/8040fb7a4f2547b7bad522c399c0b649/report6-14-chemicals-in-textiles.pdf>

Тематика: Юридичні науки

ЕТАПИ КОНСТИТУЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Марущак Олександр Анатолійович

к.ю.н., доцент кафедри

Кравченко Вікторія

студентка гр. КЮ-181

Чернігівський національний технологічний університет

У сучасному світі кожен національний конституційний слід розглядати як формалізоване закріплення системи світоглядних цінностей народу, вираження

його національно-культурної самобутності та політико правової ідентичності [1, с. 268].

У вітчизняній юридичній літературі різноманітні аспекти конституційного розвитку в останні роки отримали висвітлення у колективних монографіях, статтях, а також у низці індивідуальних монографічних досліджень Ю. О. Волошина, Н. М. Пархоменко, Т. С. Подорожньої, О. В. Стрельцової [2, с. 28].

Конституція є стрижнем правової системи будь-якої демократичної держави. Прогресивні ідеї конституціоналізму як політичної правової системи, що спирається на конституцію, зародилися за умов феодалізму і були альтернативою необмеженому правлінню монархів [3, с. 24].

Зміст конституційних приписів та загальна спрямованість конституційного регулювання дають змогу сформуванню достатньо повне уявлення про засади конституційного ладу, ієрархію суспільних цінностей, правову, п політичну й економічну системи держави, спрямованість її внутрішньої і зовнішньої політики, особливості організації та функціонування органів державної влади та місцевого самоврядування [4, с. 77].

З часів прийняття перших конституцій і донині зарубіжні конституції еволюціонували в бік демократизації конституційного матеріалу і ускладнення обсягу конституційного регулювання. Цілком зрозуміло, що ні в античному світі, ні в середні віки сучасного розуміння поняття конституції не було. Як правило у минулому під конституцією розуміли тільки устрій держави, форму організації державної влади. І тільки формаційні перетворення, що відбулися під впливом Великої французької буржуазної революції кінця 18 ст., наповнили це поняття новим змістом. У ті часи слово конституція мало свою символіку та означало інструмент боротьби проти абсолютної влади монарха, гарантія прав, утвердження єдності Держава – Нація. Ця ідея була вперше сформульована у

французькій Декларації прав людини і громадянина 1789 р. Саме з того часу слово конституція стало політичним терміном [5, с. 52].

З'ясування феномена конституції як основного закону держави пов'язано з історією світового конституціоналізму, в якій можна виділити три періоди. Перший охоплює кінець 18 – початок 19 ст., а прийняті у цей період конституції називають старими. Іноді їх характеризують як конституції першої «хвилі». Наступний період припадає на роки між світовими війнами, і такі конституції є новими, або конституціями другої «хвилі». Останній період почався після Другої світової війни і триває донині. Закони, прийняті протягом цього періоду, вважаються новітніми і серед них розрізняють конституції третьої і четвертої «хвиль» [6, с. 39].

Перший або початковий етап конституційного розвитку – це період становлення та утвердження буржуазного суспільства у передових державах Європи та Америки. Саме тут з'являються перші писані конституції США (1787р.), Франції (1791 р.), які справили величезний вплив на світовий конституційний розвиток. Переважна більшість із них навіть формально не діє, хоча чинними зі змінами залишаються конституції США(1787 р.), Норвегії (1814 р.), Люксембургу (1868 р.), Австралії (1900 р.) та інші. У відповідний період практика світового конституціоналізму формувалася значною мірою під впливом американського та британського досвіду. Британський досвід зумовив виникнення парламентських форм правління, розвиток багатьох інститутів, пов'язаних з функціонуванням парламенту. Американська конституційна модель слугувала зразком для конституцій країн Латинської Америки(у Венесуелі 1811 р., в Мексиці 1824 р, в Уругваї 1830 р.), французька – для конституцій європейських країн. Неписана конституція Великобританії справила великий вплив на конституції перших домініонів: Канади 1867 р., Австралії 1900 р., Південно-Африканського Союзу 1909 р. [5, с. 57].

Другий етап конституційного розвитку характеризується такими основними рисами.

По-перше, високим ступенем активності конституційної правотворчості: були прийняті десятки нових конституцій, модернізовані деякі старі. Були прийняті конституції в деяких країнах, які не мали раніше основних законів (Єгипет, Ефіопія, Таїланд). У старих конституційних державах (Австрія, Іспанія, Мексика, Німеччина) конституції фіксували зміну форми держави. На сьогодні з них чинними залишаються лише конституції Фінляндії (1919 р.) Австрії (1920 р.), Латвії (1922 р.), Ірландії (1937 р.), Мексики (1917 р.).

По-друге, зміст конституцій цього періоду, що характеризуються як нові, не зазнали суттєвих змін. У їх підвалинах залишилась та ж ліберальна концепція.

По-третє, починають формуватися нові тенденції конституційного розвитку: введення до предмета конституційного регулювання нового комплексу суспільних відносин, розширення меж втручання держави в життя суспільства та індивідів, надання конституційного статусу новим інститутам, поява нової категорії прав і свобод людини [6, с. 40].

По-четверте, на основі концепції, що виходила з постулатів марксистської теорії про закономірності розвитку суспільства і держави, була створена нова «соціалістична» конституційна модель, яка знайшла своє відображення у конституції РРФСР 1918 р., конституціях Угорщини 1919 р., Монголії 1940р.

Третій етап призвів до глобалізації конституційного процесу: до нього прилучилися понад 130 нових держав. Цьому етапові притаманна така характерна риса як багатоманітність конституційних моделей та їх різновидів. Основними були: західна конституційна модель, соціалістична, нова конституційна модель країн, що розвиваються. Кожна із цих моделей мала свої різновиди та тенденції розвитку.

На цьому етапі існувало дві основні групи конституцій. До перших відносяться конституції, прийняті в розвинутих країнах, де після Другої світової війни ліквідовані тоталітарні режими (ФРН, Греція, Італія, Іспанія, Португалія, Японія. До другої групи відносяться конституції інших розвинутих країн(закон про Форму правління 1974 р. у Швеції. Новацією цих конституцій було введення до предмета конституційного регулювання нового блоку суспільних відносин – економічних і соціальних. У результаті конституція набуває нову якість – стає основним законом не тільки держави, але в певній мірі і суспільства. В західній науці конституційного права таке явище знайшло своє відображення у новому понятті соціальної конституції. Прикладами соціальних конституцій є основні закони Італії, Португалії, Іспанії і деякі, що були прийняті у постсоціалістичних і пострадянських країнах [5, с. 60].

На четвертому етапі найбільш характерною тенденцією стало здійснення широкомасштабних конституційних реформ, оновлення практично усього конституційного законодавства. Тільки за період 1989 – 1995 рр. у світі було прийнято близько 100 нових конституцій. На Африканському континенті із 53 держав нові конституції прийняли 36.Цей процес продовжується. В цілому в світовому конституційному просторі відбувається демократизація принципів, норм та інститутів. Проте зберігаються відмінності між конституціями окремих країн, зумовлені історичними особливостями розвитку суспільства і держави. Зокрема, певними особливостями характеризуються конституції Китаю, Куби, у яких збереглися деякі ідеї та принципи «соціалістичної» моделі, а також у мусульманських країнах, в житті яких велику роль відіграє іслам. Також треба назвати так країни зі сталими демократичними традиціями, як Франція, Італія, Фінляндія, Швейцарія [4, с. 77].

Отже, розгляд такого явища як конституція тісно пов'язано з історією світового конституціоналізму, в якій виділяють кілька основних етапів.

Водночас при аналізі та оцінці як конституцій минулого, так і сучасних конституцій не можна ігнорувати значення класових факторів. Наприклад, перші конституції кінця 18 – початку 19 ст.ст. були продуктом буржуазних революцій, і виражали вони у першу чергу інтереси буржуазії. З позицій сучасного досвіду можна стверджувати, що для оцінки сутності конституції необхідно враховувати можливості всіх її проявів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Насамперед, треба виходити із того, що характерні для цивілізації загальні проблеми і суперечності об'єктивно зумовлюють зростання значення загальних для усього народу цінностей та інтересів. А тому сучасні конституції не можуть не закріплювати притаманних усьому суспільству цінностей та інтересів.

Список літератури:

1. Резнікова В. Переосмислення досвіду конституційного регулювання у республіці Білорусь. Право України . Юридичний журнал : науково-практичне фахове видання. 2018. № 5. С. 268-270.

2. Бочарова Н.В. Конституціоналізація міжнародного права як зовнішній чинник конституціоналізації правових систем країн світу. Юридична Україна. Щомісячний науковий журнал. 2018. № 1-2(181-182). С. 28- 32.

3. Горшиньова М. С. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб./ред. Ріяка В.О. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.

4. Барабаш Ю. Конституційна реформа і стабільність конституційного ладу: конфлітологічно – правовий аналіз системного взаємозв'язку. Право України. Юридичний журнал: науково-практичне фахове видання. 2012. № 1-2. С. 77 – 96.

5. Георгіца А. З. Конституційне право зарубіжних країн: підручник. Тернопіль: Астон, 2003. 432 с.

6. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академ. курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 464 с.

Тематика: Економічні науки

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ПСИХОЛОГА

Матвієнко Я.О.

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла

Коцюбинського

Студентка СВО Магістр

В сучасному світі інформаційно-комунікаційні технології є важливою частиною будь-якої галузі життєдіяльності, вони багато в чому визначають розвиток суспільства в економічній та суспільній сфері. Відповідно і робота психолога також зазнає значних змін. Отже, проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі психолога є актуальною з погляду розвитку технологій і застосування їх у життєдіяльності людини.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є цінним помічником психолога, вони дають змогу швидше та якісніше готуватися до виконання своєї роботи, опрацьовувати матеріали дослідження, отримувати найновішу інформацію, спілкуватися з колегами, клієнтами тощо. Це надає змогу психологу підвищувати свій авторитет, рівень культури та знань.

Аспекти щодо впровадження сучасних ІКТ у практичну діяльність психолога розглядалися в дослідженнях О. Адаменко, О. Арестової, А. Бекера, В. Бондаровської, А. Гордєєвої, В. Дюка, І. Котик, В. Ляудіса, Ю. Максименка,